การจัดการองค์ความรู้ในสิงคาลกสูตร

Knowledge management in Singghalaka Sutra

นายพศิน สินมา, พระศรีวินยาภรณ์, ดร.
สาขาวิชาพุทธศาสน์ศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย[1]
สาขาวิชาพุทธศาสน์ศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย[2]
Email : pasin.neung69@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาการจัดการความรู้ 2. เพื่อศึกษาสิงคาลกสูตร 3. เพื่อนำเสนอแนวทางการสร้างองค์ความรู้ในสิงคาลกสูตร โดยศึกษาจาก (1) คัมภีร์ปฐมภูมิคือพระสุตตันตปิฎก (2) เอกสารทุติยภูมิได้แก่อรรถกถา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา ตีความ และนำเสนอด้วยวิธีการพรรณนา

ผลการศึกษาพบว่า

1. การจัดการความรู้ หมายถึง การนำความรู้ที่มีอยู่ในตัวบุคคล หน่วยงานหรือองค์กร นำมาเรียบเรียงและจัดระเบียบให้เป็นหมวดหมู่เพื่อให้เกิดความสะดวกในการศึกษาสามารถนำไปปฏิบัติเพื่อให้งานที่ทำอยู่มีประสิทธิภาพ ทำให้บุคคลมีความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรม

2. สิงคาลกสูตร เป็นพระสูตรที่พระพุทธองค์ได้ทรงแสดงแก่สิงคาลกมาณพ ว่าด้วยการปฏิบัติต่อทิศ 6 คือบุคคล 6ประเภท ประกอบด้วย (1) ทิศเบื้องซ้าย-มารดาบิดา (2) ทิศเบื้องขวา-ครูอาจารย์ (3) ทิศเบื้องหลัง-บุตรภรรยา (4) ทิศเบื้องซ้าย-มิตรสหาย (5)ทิศเบื้องล่าง-ทาส กรรมกร (6) ทิศเบื้องบน-สมณพราหมณ์ โดยหลักธรรมที่ปรากฏในสิงคาลกสูตรนี้ ได้แก่ 1. กรรมกิเลส 2. อบายมุข 6 3. มิตรเทียม 4 ประเภท 4. มิตรแท้ 4 ประเภท 5. อคติ 4

3. การจัดการองค์ความรู้ในสิงคาลกสูตร ประกอบด้วยการกำหนดเงื่อนไขความสัมพันธ์ของบุคคลและการแสดงธรรมอย่างเป็นรูปธรรม โดยถ่ายทอดหลักการปฏิบัติออกสู่สาธารณชน ซึ่งการดำเนินชีวิตที่มีความสุขที่มาจากการนำสิงคาลกสูตรไปใช้ จะทำให้เกิดกระบวนการจัดการความรู้และยังสามารถสามารถถ่ายทอดความรู้ไปยังผู้อื่น

คำสำคัญ : 1. การจัดการ , 2. องค์ความรู้ , 3. สิงคาลกสูตร

Abstract

The objectives of this academic article were; 1)to study knowledge management, 2) to study Singghalaka sutra, and 3) to present guidelines for building knowledge in the Singhalaka Sutra by study from the primary scriptures are sutta pitaka and secondary documents such as atthakatha, document and research related by using content analysis method, interpretation and descriptive presentation.

The study found that

1. Knowledge management means to bring out the of knowledge that exists in a person, department or organization which is compiled and organized into categories to facilitate a study and being able to put into practice in order to make the work effectively. It is also enable individuals to be creative to generate better knowledge and innovation.

2. The Singalaka Sutra is a sutra that the Buddha showed to the Singalaka young man regarding how to treat to the Direction 6 means six kind of persons which consisting of front direction (parents), right direction (teachers), rear direction (children and wives), left direction (friends), the lower direction (servants), and the upper direction (ascetics and Brahmins). The dharma principles that appear in Singalaka are four true friends, four fake friends, six causes of ruin, four vices of conduct, four prejudice.

3. The knowledge management in the Singalaka Sutra consists of the conditioning person’s relationship and showing Dharma in concrete by introducing the principle to the public, which having a happy living life by applying Singalaka Sutra will make knowledge management process and be able to be educated the knowledge to others.

Keywords : 1. Management , 2. Knowledge , 3. Singghalaka Sutra

1. บทนำ

แนวคิดการจัดการความรู้หรือที่เรียกด้วยอักษรย่อภาษาอังกฤษว่า KM (Knowledge Management) เป็นแนวคิดที่ถูกนำมาใช้เพื่อกระจายความรู้ให้แพร่หลาย แต่เดิมนั้นแนวคิดศาสตร์ด้านการจัดการความรู้ไม่ใช่เรื่องใหม่ แต่มีปรากฏในหลายทศวรรษก่อนหน้านี้ โดยมีหลักฐานปรากฏ เช่น มีหลักฐานสร้างคลังความรู้ที่เป็นเรื่องเล่าของคนในอดีตที่เรียกว่า “Narrative Repository” ซึ่งเก็บวิถีชีวิตดั้งเดิมของการดำรงชีวิตหรือการทำมาหากิน เรื่องราวของหมอผี เวทมนตร์ และหมอตำแย เป็นต้น ต่อมาพัฒนาการของการจัดการความรู้เริ่มเป็นทางการจากแนวคิดของ ดร.คาร์ล วีก (Karl Wiig) ผู้เป็นคนแรกที่นำเสนอความคิดด้านการจัดการความรู้ในที่ประชุมของสหประชาชาติ เมื่อปีพ.ศ. 2529 (จุฑารัตน์ ศราวงศ์, 2555 : 4)

พระพุทธศาสนาได้มีการจัดหมวดหมู่หลักธรรมคำสอนของพระพุทธองค์ไว้ 9 ประการ หรือที่เรียกว่า นวังคสัตถุศาสน์ (วิ.อ. 1/38-39) ซึ่งในการจัดหลักธรรมคำสอนไว้เป็นหมวดหมู่เป็นการอำนวยความสะดวกในการศึกษาทางพระพุทธศาสนาอันประกอบด้วย ปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ รวมไปถึงการสร้างองค์ความรู้ ตลอดจนการถ่ายทอดองค์ความรู้ทางพระพุทธศาสนาอย่างเป็นระบบซึ่งเป็นสิ่งที่มีประโยชน์และมีคุณค่าต่อบุคคลที่นำไปศึกษาและปฏิบัติตาม

สังคมมนุษย์มีลักษณะที่เป็นพลวัติ กล่าวคือ มีการเปลี่ยนแปลงและไม่หยุดนิ่ง สังคมของมนุษย์จึงต้องมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลรอบข้าง บทบาทเป็นสิ่งที่ได้มาพร้อมกับสถานภาพ บุคคลหนึ่งอาจเป็นได้หลายบทบาท สิงคาลกสูตร เป็นพระสูตรที่พระพุทธองค์ได้ทรงแสดงธรรมแก่สิงคาลกมาณพผู้ที่ไหว้ทิศ 6 ตามคำสั่งของบิดาที่สั่งไว้ก่อนที่จะเสียชีวิต ซึ่งพระพุทธองค์ได้ทรงกล่าวถึงทิศทั้ง 6 ในพระพุทธศาสนาคือการประพฤติตนให้เหมาะสมกับบทบาทหน้าที่ของตนเองและบุคคลอื่นในสังคมที่มีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน

ด้วยเหตุนี้การจัดการองค์ความรู้ในสิงคาลกสูตร จึงมีความสำคัญและมีความจำเป็นต่อการนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน และสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาชุมชน สังคมและองค์กรเพื่อความก้าวหน้าทางวิชาการด้านพระพุทธศาสนาในด้านการสร้างองค์ความรู้ การจัดเก็บรักษาความรู้ ตลอดจนการถ่ายทอดองค์ความรู้อันเป็นการสืบทอดหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนา

2. ความหมายการจัดการความรู้

ราชบัณฑิตยสถาน (2556 : 283) กล่าวว่า การจัดการความรู้ หมายถึง การรวบรวม สร้าง จัดระเบียบ แลกเปลี่ยน และประยุกต์ใช้ความรู้ในองค์กร โดยพัฒนาระบบจากข้อมูลไปสู่ระบบสารสนเทศ เพื่อให้เกิดความรู้และปัญญารวมทั้งเพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์และเกิดการเรียนรู้ภายในองค์กร

ธีรังกูร วรบำรุงกุล (2556 : 27) กล่าวว่า การจัดการความรู้ หมายถึง กระบวนการเกี่ยวกับการประมวลข้อมูลสารสนเทศ ความคิด การกระทำตลอดจนประสบการณ์ของบุคคล เพื่อสร้างเป็นความรู้หรือนวัตกรรมและจัดเก็บในลักษณะของแหล่งข้อมูลที่บุคคลสามารถเข้าถึงได้โดยอาศัยช่องทางต่างๆ ที่องค์กรจัดเตรียมไว้ เพื่อนำความรู้ที่มีอยู่ไปประยุกต์ใช้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการพัฒนาคน

ประเวศ วะสี (2552 : 10) กล่าวว่า การจัดการความรู้เป็นกระบวนการอย่างเป็นระบบในการแสวงหาความรู้ การแสวงหาความรู้หรือนวัตกรรมเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานอันจะก่อให้เกิดการแบ่งปันและถ่ายโอนความรู้ เพื่อให้เกิดการแพร่กระจายและไหลเวียนทั่วทั้งองค์กร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานขององค์กร การจัดการให้รับรู้ความเป็นจริง สร้างความรู้ สังเคราะห์ความรู้ให้เหมาะสมกับการใช้งาน นำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติ เรียนรู้และสร้างความรู้จากการปฏิบัติ และเอาผลการประเมินมาสู่การเรียนรู้ร่วมกันเพื่อยกระดับปัญญาของผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหมดเอาปัญญายกระดับไปใช้ในการปฏิบัติอีกบริหารจัดการความรู้ที่ต้องการใช้ และส่งผลให้องค์กรประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ดังนิยาม “Right Knowledge Right People Right Time”

สุเรศ เจ.เค. และคาวี มะเหศ (Suresh, j.k. and Kavi Mahesh) (2006 : 14) ได้ให้ความหมายของการจัดการความรู้ หมายถึง หลักการจัดการเชิงกลยุทธ์ที่เกี่ยวกับคนและการแทนความรู้ในองค์กรให้อยู่ในรูปแบบที่สามารถนำไปเผยแพร่และใช้งานได้ในองค์กร

มารีน่า (Marina) (2006 : 6) กล่าวว่า การจัดการความรู้ หมายถึงการกำหนดความรู้และการแบ่งปันความรู้ให้เป็นบรรทัดฐานเดียวกันในองค์กร

3. ความสำคัญของการจัดการความรู้

ความรู้ถือเป็นสินทรัพย์ทางปัญญา (Intellectual Capital) ที่สำคัญและเป็นทรัพยากรหลักที่มีค่ายิ่ง เนื่องจากความรู้เป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงและสร้างขึ้นใหม่ได้ตลอดเวลา และสมารถไปใช้พร้อมๆ กันได้ ไม่จำกัดจำนวน สถานที่และเวลาในการใช้โดยในเฉพาะสังคมเศรษฐกิจ ความรู้ได้กลายเป็นตัวขับเคลื่อนที่สำคัญ ซึ่งจุดมุ่งหมายในการบริหารจัดการความรู้ (Knowledge Management) คือ การนำความรู้มาใช้พัฒนาขีดความสามารถขององค์กร ชุมชนท้องถิ่น หรือสังคมให้ได้มากที่สุด โดยกระบวนการในการสรรหาความรู้เพื่อ

ถ่ายทอด แบ่งปันความรู้ไปยังบุคคล กลุ่มเป้าหมายได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในด้านต่างๆ เช่น ความรู้เทคโนโลยีความต้องการของผู้ใช้บริการ คู่แข่ง เป็นต้น จึงจำเป็นต้องมีกระบวนการที่เป็นระบบเพื่อช่วยให้องค์กรชุมชนท้องถิ่น สามารถทำให้บุคลากรหรือประชาชนในชุมชนท้องถิ่นได้ใช้ความรู้ได้ทันเวลาที่ต้องการ เพื่อเพิ่มผลผลิตและศักยภาพในการแข่งขันขึ้นอยู่กับความสามารถขององค์กร สร้างนวัตกรรมเพื่อตอบสนองความต้องการและความคาดหวังของลูกค้า หรือผู้ใช้บริการได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว

การนำความรู้มาบูรณาการกับความรู้ใหม่ ก็จะก่อให้เกิดความรู้ใหม่ๆ ขึ้นอีกระดับหนึ่ง และสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้มากขึ้น จึงกลายเป็นวงจรที่เพิ่มพูนได้ในตัวเองอย่างไม่สิ้นสุดที่เรียกว่า วงจรการเรียนรู้ ซึ่งจะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อองค์กรชุมชนและท้องถิ่น มีกระบวนการที่เป็นระบบในการค้นหา สร้าง รวบรวม จัดเก็บ เผยแผ่ ถ่ายทอด แบ่งปันและใช้ความรู้ กระบวนการที่ว่านี้คือ การจัดการความรู้ (Knowledge Management) (พระมหาเศกสิทธิ์ รตนโมลี, 2559 : 30-31)

4. แนวคิดการจัดการความรู้ (KM)

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการความรู้ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในองค์กรต่างๆ นั้น Derk Binney ได้แบ่งลักษณะของการจัดการความรู้ออกเป็น 6 รูปแบบดังนี้ (สมชาย นำประเสริฐชัย, 2558 : 13-15)

1. Transactional Knowledge Management เน้นเรื่องการเรียนรู้จากข้อมูลและความรู้ที่มีอยู่และนำไปใช้ดำเนินการ เช่น ตัดสินใจหรือแก้ไขปัญหาต่างๆ แนวคิดนี้ได้มีการนำไปประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เป็นเครื่องมือสนับสนุน เช่น ระบบตอบคำถามที่เรียกว่า Frequency Answer Questions (FAQS) หรือระบบสนับสนุนการให้บริการในส่วนของ Helpdesk Service ต่างๆ เพื่อช่วยในการตอบคำถามหรือแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่มีการรวบรวมจัดเก็บไว้แล้วผู้ตอบไม่จำเป็นต้องเป็นผู้เชี่ยวชาญ ดังนั้นองค์กรหลายแห่งที่ใช้ระบบดังกล่าวนี้แสดงว่ามีการจัดการความรู้ในรูปแบบหนึ่ง โดยที่ผู้ใช้งานระบบดังกล่าวอาจไม่รู้ตัวเสียด้วยว่า ระบบดังกล่าวคือการจัดการความรู้รูปแบบหนึ่ง

2. Analytical Knowledge Management เป็นการสร้างองค์ความรู้ใหม่จากการวิเคราะห์ข้อมูลและความรู้เดิมที่มีอยู่ โดยการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยในการดำเนินการ เช่น การนำระบบเหมืองข้อมูล (Data Mining) และระบบปัญญาประดิษฐ์ (Artifical Intelligence) มาวิเคราะห์ใช้หาความสัมพันธ์ของข้อมูลที่มีอยู่จำนวนมาก แล้วนำไปจัดกลุ่มหรือโยงความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลเพื่อสงเคราะห์องค์ความรู้ใหม่ และนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการวางแผนหรือกำหนดแนวทางให้บริการเป็นต้น ตัวอย่างเช่น ห้างสรรพสินค้าใช้ระบบเหมืองข้อมูลในการวิเคราะห์ข้อมูลจากคลังข้อมูล (Data Warehouse) และสังเคราะห์ความรู้ต่างๆ เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมของลูกค้าจากรายการสินค้าและประวัติสมาชิก

สำหรับใช้ในการจัดรายการสินค้า การจัดรายการส่งเสริมการขาย การจัดชั้นสินค้าหรือการให้บริการลูกค้าเฉพาะรายที่แตกต่างกัน (Customized Service)

3. Asset Management เป็นการจัดการความรู้ที่ให้ความสำคัญกับความรู้ในฐานะของทรัพย์สินขององค์กร ดังนั้นการจัดการความรู้จึงเป็นเสมือนกับการจัดการสินทรัพย์เพื่อให้เกิดประโยชน์และผลตอบแทนในรูปแบบของสินทรัพย์ เช่น การบริหารสินทรัพย์จากความรู้ในรูปแบบของสิทธิบัตร ลิขสิทธิ์และความลับทางการค้า เป็นต้น

4. Process Based Knowledge Management เป็นการจัดการความรู้ที่ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้จากกระบวนการต่างๆ แล้วทำการพัฒนา ปรับปรุงกระบวนการต่างๆ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เช่น การจัดการคุณภาพรวม (TQM) การพัฒนากระบวนการ (Process Improvement) และการปรับกระบวนการธุรกิจ (Business Process Reengineering; BPR) เป็นต้น โมเดลการจัดการความรู้ในรูปแบบนี้ เช่น การจัดการความรู้แบบก้างปลา (Fish Bone Model) เป็นต้น

5. Developmental Knowledge Management เป็นการจัดการความรู้ที่เน้นในกระบวนการเรียนรู้ พัฒนารูปแบบการเรียนรู้ รวมทั้งการพัฒนาบุคลากรด้วย การจัดการความรู้ในรูปแบบนี้เน้นสร้างกระบวนการเรียนรู้ เช่น การสร้างชุมชนเรียนรู้ (Community of Practices; CoPs) การสร้างสื่อส่งเสริมการเรียนรู้ที่สามารถเข้าใจได้ง่าย เป็นต้น

6. Innovation and Knowledge Creation เป็นการจัดการความรู้ที่เน้นในการสร้างความรู้และการผลักดันให้เกิดผลลัพธ์ในรูปแบบของนวัตกรรม ดังนั้นการจัดการความรู้ในรูปแบบนี้เน้นการสร้างบรรยากาศที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่สามารถเข้าใจได้ง่าย เป็นต้น

5. กระบวนการจัดการความรู้

กระบวนการจัดการความรู้ (Knowledge Management) เป็นกระบวนการที่ช่วยให้เกิดการพัฒนาของความรู้ หรือการจัดการความรู้ที่จะเกิดขึ้นภายในองค์กร มีกระบวนการ 7 ขั้นตอน ดังนี้ (สถาบันถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ชุมชน, 2558 : 6-7)

1. กรบ่งชี้ความรู้ เป็นการค้นหาว่าความรู้ที่สำคัญต่อการบรรลุเป้าหมาย คืออะไร อยู่ที่ไหน ใครยังขาดความรู้อะไร

2. การสร้างและการแสวงหาความรู้ เป็นการหาวิธีในการดึงเอาความรู้จากแหล่งต่างๆ ความรู้ที่ขาดอยู่จะสร้างอย่างไร อาจจะศึกษาต่อยอดความรู้เดิมหรือนำความรู้ภายนอกองค์กรมาใช้

3. การจัดความรู้ให้เป็นระบบ เมื่อได้เนื้อหาความรู้มาแล้วต้องมีการแบ่งประเภทความรู้จัดทำสารบัญเพื่อเก็บรวบรวมและการค้นหาได้ง่าย สะดวกและรวดเร็ว

4. การประมวลและกลั่นกรองความรู้ ก่อนนำเข้าสู่ระบบจะต้องปรับปรุงเนื้อหาการใช้ภาษาให้เป็นภาษาเดียวกัน (เช่น คำว่าด้านเกษตรกรรม ด้านการปรับปรุงการผลิต จะใช้คำใดก็ใช้คำเดียวเพื่อไม่ให้ผู้นำความรู้ไปใช้สับสน) รวมทั้งรูปแบบของข้อมูล เพื่อความสะดวกในการป้อนเข้าสู่ระบบ

5. การเข้าถึงความรู้ เป็นการกำหนดวิธีการกระจายความรู้สู่ผู้ใช้อาจจัดทำเป็นสมุดหน้าเหลือง (บอกว่ามีข้อมูลอยู่ที่ใดและเข้าถึงข้อมูลนั้นอย่างไร แทนที่จะเป็นเบอร์โทรศัพท์) ซึ่งความรู้อาจจัดเก็บเป็นรูปแบบง่ายๆ ยากขึ้นอีกนิดทำเป็นฐานความรู้ การจัดอบรม การจัดให้มีระบบสอนงานแบบพี่เลี้ยง ซึ่งมีวิธีการอื่นๆ อีกหลายวิธีทำให้ความรู้นั้นถูกคนในองค์กรนำไปใช้

6. การแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เป็นการจัดให้มีช่องทางการถ่ายเทความรู้จากผู้รู้ ทั้งที่เป็น Tacit และ Explicit เช่น การเป็นพี่เลี้ยงสอนงานการจัดเวทีแลกเปลี่ยนความรู้ การจัด hot line สายด่วนผู้เชี่ยวชาญ เป็นต้น Explicit เช่น ผู้รู้จัดทำเอกสารคู่มือ บันทึกประสบการณ์ จัดทำ CD VDO การปฏิบัติงานสำหรับผู้สนใจไว้ศึกษาเป็นต้น

7. การเรียนรู้ เมื่อความรู้ขององค์กรมีการนำไปใช้จนเกิดการเรียนรู้และเกิดองค์ความรู้ใหม่กลับมาให้องค์กร (ไม่ใช่ความรู้ใหม่แล้วเก็บไว้กับตัว) โดยแลกเปลี่ยนแบ่งปันให้ผู้อื่นนำไปใช้อีก การเรียนรู้เป็นส่วนสำคัญในการทำให้เกิดองค์ความรู้ขององค์กรเพิ่มขึ้น ซึ่งองค์กรจะมีวิธีสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้อย่างไร (อาจจะกำหนดให้การเรียนรู้เป็นส่วนหนึ่งในการประเมินผลงานบุคลากรเป็นต้น)

6. สิงคาลกสูตร

สิงคาลกสูตร แปลว่า พระสูตรว่าด้วยสิงคาลกมานพ ตั้งตามชื่อบุคคลในพระสูตร บางแห่งเรียกชื่อพระสูตรต่างออกไป เช่น สิงคาลสูตร สิคโลวาทสูตร สิงคาโลวาทสูตร ซึ่งแปลว่าพระสูตรว่าด้วยพระโอวาทที่แสดงแก่สิงคาลหรือสิงคาลกมานพ รูปแบบของสิงคาลกสูตรเป็นแบบบรรยายโวหารแบบถาม-ตอบ มีคาถาประพันธ์ประกอบเวยยากรณภาษิตด้วย สิงคาลกสูตรเป็นพระสูตรที่มีเนื้อหายาว ในพระสูตรได้แสดงหลักธรรมในพระพุทธศาสนาไว้จำนวนมาก พระสูตรนี้อยู่ในพระสุตตันตปิฎก ทีฆนิกาย ปาฏิกวรรค ซึ่งมีเนื้อหาที่พระพุทธเจ้าได้แสดงแก่สิงคาลกคฤหบดีบุตร มีดังนี้

สมัยหนึ่ง พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงประทับอยู่ ณ พระวิหารเวฬุวัน เขตพระนครราชคฤห์ สมัยนั้นในเช้าวันหนึ่งพระผู้มีพระภาคเจ้าเสด็จเข้าไปบิณฑบาตยังกรุงราชคฤห์ได้ทอดพระเนตรเห็นสิงคาลกมานพมีผ้าชุ่ม มีผมเปียก กำลังประคองอัญชลีนอบน้อมทิศทั้งหลาย คือ ทิศเบื้องหน้า ทิศเบื้องขวา ทิศเบื้องหลัง ทิศเบื้องซ้าย ทิศเบื้องล่าง ทิศเบื้องบนอยู่ พระองค์ได้ทรงตรัสถามถึงเหตุที่มานพลุกขึ้นแต่เช้ามาประคองอัญชลีนอบน้อมทิศทั้งหลาย ดังนั้น ทุกเช้าเขาจึงได้กระทำการบูชาทิศทั้ง 6 ด้วยความเคารพและนับถือคำสั่งของบิดา

บิดาและมารดาของสิงคาลกมานพ ล้วนแต่เป็นผู้มีศรัทธามั่นคงในพระผู้มีพระภาค ท่านทั้งสองล้วนเป็นอริยบุคคลระดับโสดาบัน แต่บุตรของท่านยังไม่เกิดศรัทธาในพระพุทธองค์ ครั้นเมื่อคฤหบดีจะสิ้นใจจึงเกิดความดำริว่า ควรจะสั่งสอนบุตรให้นอบน้อมต่อทิศทั้งหลาย แม้บุตรยังไม่ทราบความหมาย สักวันหนึ่งหากบุตรได้พบพระศาสดาหรือพระสาวก เมื่อนั้นบุตรก็จะเข้าใจและรู้คุณในพระพุทธศาสนาแล้วจัดทำบุญ ดังนั้นท่านจึงให้โอวาทแก่บุตรว่า ทุกๆ เช้าให้บูชาต่อทิศทั้งหลาย (ที.ปา. 16/172-173/70-71)

6.1.1 องค์ประกอบของทิศ 6 ในสิงคาลกสูตร

1. ปุรัตถิมทิส หมายถึงทิศเบื้องหน้า ได้แก่ บิดา มารดาเป็นผู้มีอุปการคุณแก่เราคนแรก เพราะว่าเข้ามารับผิดชอบต่อชีวิตก่อนใครและทุกสิ่งทุกอย่าง ไม่ว่าจะเป็นชีวิต เลือดเนื้อ รวมทั้งความ เป็นมนุษย์ได้มาจากบิดามารดา จึงจัดให้ท่านทั้งสองมาอยู่เป็นทิศเบื้องหน้า

2. ทักขิณทิส หมายถึงทิศเบื้องขวา ได้แก่ ครูบาอาจารย์เป็นบุคคลสำคัญกับชีวิต เพราะสอน เราตั้งแต่ให้รู้จักการอยู่ร่วมกันเป็นหมู่คณะ ให้รู้จักการรักษาเนื้อรักษาตัวให้พ้นจากภัยภยันตรายต่างๆ ตลอดจนสอนให้รู้จักการทำมาหากิน จึงเป็นทักขิเณยบุคคล คือบุคคลที่พวกเราต้องเคารพกราบไหว้ บูชา

3. ปัจฉิมทิส หมายถึง ทิศเบื้องหลัง ได้แก่ บุตร ภรรยา ล้วนถือว่าเป็นกำลังเสริม เป็น ผู้ติดตาม คอยสนับสนุนช่วยเหลืออยู่ข้างหลังทั้งสิ้น เนื่องจากเรื่องบางเรื่องไม่สามารถทำแทนกันได้

4. อุตตรทิส หมายถึง ทิศเบื้องซ้าย ได้แก่ มิตรสหายผู้คอยช่วยเหลือให้เราข้ามพ้นอุปสรรค และภัยอันตรายต่างๆ แต่ในเวลาเดียวกันก็ยังเป็นกำลังสนับสนุน ให้เราสามารถบรรลุความสำเร็จอีก ด้วยทิศเบื้องซ้ายเป็นทิศที่ใหญ่ที่สุด เพราะตลอดชีวิตของเราก็ต้องเกี่ยวข้องคบหากับผู้คนมากมาย เพราะฉะนั้น ใครที่มีทิศเบื้องซ้ายน้อยก็จะเข้าตำรา นกไม่มีขน คนไม่มีเพื่อน ถ้าใครสำรวจตรวจสอบดู แล้วพบว่าตัวเองมีเพื่อนน้อยละก็รีบกลับไปแก้ไขเสีย

5. เหฏฐิมทิส หมายถึง ทิศเบื้องล่าง ได้แก่ คนรับใช้ ลูกน้อง ใครมีลูกน้องมากๆ ก็เบา แรงกาย คือไม่ต้องทำงานหนัก ไม่หนักแรงกายจนเกินไปนัก แต่ว่าอาจจะหนักแรงใจบ้างถ้าฝึกเขาไม่ดี แต่ให้รู้ว่าทิศเบื้องล่างนี้ที่คอยเป็นฐาน เป็นกำลัง เป็นที่มาแห่งทรัพย์สินเงินทอง สำหรับเอามาใช้เป็น กองเสบียง ในการหล่อเลี้ยงชีวิตของเรา เราจะมีทรัพย์มาใช้ในการสร้างบุญบารมีได้มากน้อยเท่าไหร่ ก็มาจากทิศเบื้องล่าง

6. อุปริมทิส หมายถึง ทิศเบื้องบน ได้แก่สมณพราหมณ์ คือ พระภิกษุผู้น าสงฆ์เป็นผู้นำทาง จิตวิญญาณ เพราะเป็นผู้ที่สูงด้วยคุณธรรม อีกทั้งยังเป็นผู้ชี้ทิศบอกทางถูกผิดทางศีลธรรมอีกด้วย ทิศ 6 ในสิงคาลกสูตร หมายถึง บุคคลประเภทต่างๆ ที่เราต้องทำเกี่ยวข้องสัมพันธ์ทางสังคม ดุจทิศที่อยู่รอบตัว (ที.ปา. 16/204/81)

6.2.2 หลักธรรมที่ปรากฏในสิงคาลกสูตร

มิตรแท้/มิตรเทียม ในพระพุทธศาสนามีหลักคำสอนที่เกี่ยวกับการคบมิตรทั้ง 2 รูปแบบไว้ 4 ประการ ไว้ดังนี้

มิตรแท้/เพื่อนแท้ (สุหทมิตร) หรือกัลยาณมิตร 4 ประการ

1. มิตรมีอุปการะ มีลักษณะ 4 คือ ปกป้องเพื่อนมิให้เป็นผู้ประมาทหรือปกป้อง ช่วยเหลือ เพื่อนที่กระทำผิดในความประมาทปกป้องทรัพย์ของเพื่อนได้ สามารถพึงพาอาศัยได้เมื่อยามทุกข์หรือ มีภัย เมื่อมีกิจร่วมกับเพื่อน ยินดีต่อการออกทรัพย์เท่ากันหรือมากกกว่า

2. มิตรร่วมสุขร่วมทุกข์ เป็นมิตรใจดี มีลักษณะ 4 ประการ คือ บอกสิ่งที่เพื่อนควรรู้แก่ เพื่อน เรื่องที่เป็นความลับของตนที่ไม่สามารถบอกแก่ผู้อื่นได้ แต่สามารถบอกแก่เพื่อนของตนได้เก็บ รักษาเป็นความลับของเพื่อนได้ ย่อมรักษาความลับของเพื่อนไม่ให้ผู้อื่นล่วงรู้ ไม่ละทิ้งเพื่อนในยามทุกข์หรือในยามประสบอันตราย สามารถสละความสุข และชีวิตของตนเพื่อความสุขและชีวิตของ เพื่อนได้

3. มิตรแนะประโยชน์ มีลักษณะ 4 ประการ คือ ห้ามเพื่อนมิให้ประพฤติในความชั่วแนะนำให้เพื่อนประพฤติอยู่ในความดี ให้รู้ในสิ่งที่เพื่อนยังไม่เคยรู้และช่วยอธิบายให้เข้าใจ บอกทางสวรรค์ให้ มิตร ด้วยการแนะนำอธิบายให้เพื่อนเข้าใจกระทำกรรมดีแล้วย่อมเกิดในสวรรค์

4. มิตรมีความรักใคร่ เป็นมิตรใจดี มีลักษณะ 4 ประการ คือ ไม่ยินดีกับความเสื่อมของ เพื่อนยินดีในความเจริญของเพื่อน ห้ามปรามคนที่นินทาหรือติเตียนเพื่อนหรือช่วยแก้ต่างให้ ยินดีและ ส่งเสริมผู้ที่สรรเสริญเพื่อน (สุขวสา ชิตะปัญญา, 2560 : 99)

มิตรเทียม/อมิตร (บาปมิตร) 4 ประเภท

1. ผู้ที่มุ่งเอาแต่ประโยชน์แก่ตนฝ่ายเดียว มี 4 ลักษณะ ได้แก่ ผู้ที่มีเจตนาหวังเอาทรัพย์สิน หรือประโยชน์จากผู้อื่นฝ่ายเดียว โดยมิหวังเสียเปรียบ ผู้ที่มีเจตนาหวังเอาทรัพย์สินหรือประโยชน์จาก ผู้อื่นด้วยการเสียประโยชน์ของตนแต่เพียงเล็กน้อย เพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพย์สินหรือประโยชน์ที่มากกว่า ผู้ที่กระทำประโยชน์แก่เพื่อนเมื่อยามทุกข์ร้อนเพื่อหวังให้เพื่อนช่วยเหลือ พ้นภัยแล้วก็พยายามปลีก ตัวหนีไป ผู้ที่คบเพื่อนเพราะเห็นแก่ทรัพย์หรือประโยชน์ของตน

2. ผู้ที่มีดีแต่คำพูด มี 4 ลักษณะ ได้แก่ กล่าวยินดี และสรรเสริญกับบางเรื่องที่เป็นอดีตไปแล้ว กล่าวยินดีและสรรเสริญกับเรื่องที่ยังมาไม่ถึง กล่าวยินดีและสรรเสริญกับสิ่งที่หาประโยชน์มิได้ ไม่ยินดีและไม่สนับสนุนในกิจที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้าหรือกิจที่ทำให้ตนเสียประโยชน์

3. ผู้ที่ชอบประจบ มี 4 ลักษณะ ได้แก่ ผู้ที่กล่าวชื่นชมหรือสนับสนุนเพื่อนเมื่อเพื่อนกระทำชั่วเป็นนิจ ผู้ที่กล่าวชื่นชมหรือสนับสนุนเพื่อนเมื่อเพื่อนกระทำดีเป็นนิจ ผู้ที่กล่าวชื่นชมหรือสนับสนุน ต่อหน้าเป็นนิจผู้ที่กล่าวลับหลังนินทาเป็นนิจ

4. ผู้ที่ชักนำหรือส่งเสริมเพื่อนในทางเสื่อม มี 4 ลักษณะ ได้แก่ ผู้ที่ชักนำเพื่อนให้มัวเมาใน การดื่มหรือเสพสุราและเมรัย อันเป็นเหตุแห่งความประมาทเป็นนิจ ผู้ที่ชักนำเพื่อนให้มัวเมาในการ ออกเที่ยวในยามวิกาลเป็นนิจ ผู้ที่ชักนำเพื่อนให้มัวเมาในการเที่ยวดูสิ่งบันเทิงเป็นนิจ ผู้ที่ชักนำให้ เพื่อนมัวเมาในการเล่นพนันเป็นนิจ (สุขวสา ชิตะปัญญา, 2560 : 100)

กรรมกิเลส 4 คือ การกระทำที่ทำให้ชีวิตมัวหมอง เป็นการกระทำที่เสียหาย คือ การดำเนินชีวิตหรือความประพฤติที่เบียดเบียนกัน 4 ประการ ได้แก่

1. ปาณาติบาต การทำร้าย เบียดเบียนชีวิตร่างกายผู้อื่น
2. อทินนาทาน การลักทรัพย์ การละเมิดกรรมสิทธิ์ของผู้อื่น
3. กาเมสุมิจฉาจาร การประพฤติผิดในกาม ล่วงละเมิดคู่ครองของคนอื่น
4. มุสาวาท การพูดเท็จ โกหก หลอกลวง ทำร้ายเขาด้วยวาจา

กรรมกิเลส คือ ความประพฤติมัวหมองเสื่อมเสียแก่ชีวิตนี้ ทำให้เกิดเวรภัยในสังคม เป็นการ สร้างเครื่องกีดกั้นขัดขวางความเจริญก้าวหน้าและก่อกวนความสงบสุขในชีวิตของตนเอง ผู้ไม่ก่อกรรม กิเลสทั้ง 4 นี้ จะมีชีวิตที่ปรอดโปร่งโล่งเบาและมั่นใจที่จะก้าวไปทำอะไรๆ ด้วยความสบายใจ (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), 2552 : 4)

อคติ 4 ได้แก่ ความลำเอียง หรือความประพฤติออกนอกทางของธรรม 4 อย่าง คือ

1. ฉันทาคติ ลำเอียงเพราะชอบ
2. โทสาคติ ลำเอียงเพราะชัง
3. โมหาคติ ลำเอียงเพราะเขลา
4. ภยาคติ ลำเอียงเพราะกลัว

คฤหัสถ์เมื่อเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ขึ้น จะต้องรับผิดชอบกลุ่มคนหรือหมู่ชน เช่น เป็นหัวหน้าครอบครัว เป็นหัวหน้าหน่วยงาน เป็นหัวหน้าชุมชน เป็นต้น ซึ่งจะต้องรักษาความเป็นธรรม ให้ความ เป็นธรรมแก่คนในความดูแลของตน เพื่อให้กลุ่มคนหรือหมู่ชนนั้นอยู่กันโดยสามัคคี มีความสงบสุข พระพุทธเจ้าจึงทรงให้เว้นความลำเอียง คือ ความประพฤติผิดธรรม หรือคลาดจากธรรม เพราะชอบ ชัง ขลาด เขลา แต่ให้ดำรงอยู่ในธรรม คือ ความถูกต้องดีงามและความเที่ยงธรรม

อบายมุข 6 ได้แก่ ทางแห่งความเสื่อม โดยเฉพาะช่องทางสิ้นเปลืองหมดไปของทรัพย์สินเงิน ทอง ในการทำมาหาเลี้ยงชีพของคฤหัสถ์นั้น เรื่องสำคัญก็คือต้องสามารถเก็บเงินเก็บทองได้แต่ถ้ามี อบายมุขแล้วเงินก็หมดเก็บไม่ได้ เงินไม่อยู่ พูดตามสำนวนของท่านว่า เงินทองที่ยังไม่เกิดก็ไม่เกิดขึ้น เงินทองที่เกิดขึ้นแล้วก็หมด

สินไป นอกจากเสื่อมทรัพย์สินเงินทองแล้ว ก็เสื่อมอย่างอื่นด้วยจิตก็ไม่อยู่กับหน้าที่การงาน ถ้าอยู่ ในวัยเรียนก็เสียการศึกษา ซ้ำร้ายสุขภาพก็เสื่อมโทรมด้วย เพราะฉะนั้นท่านจึงให้เว้นอบายมุขที่เป็น ทางแห่งความเสื่อมทั้ง 6 อย่าง คือ

1. เป็นนักเลงสุรา เป็นนักดื่ม หมกมุ่นกับสุรายาเมา และสิ่งเสพติดต่างๆ

2. เป็นนักเที่ยว เที่ยวไม่เป็นเวลา เที่ยวเสเพลไปเรื่อยเปื่อย สมัยก่อนเรียกว่า นักเที่ยว กลางคืน

3. เป็นนักหมกมุ่นการบันเทิง สมัยก่อนเรียกว่า ดูการละเล่น หมายความว่า หมกมุ่นเอาแต่ เรื่องสนุกสนานบันเทิง วนเวียนอยู่กับสถานและรายการบันเทิง จะหาแต่ความสุขอย่างเดียว มัวเมา ทิ้งการเรียน ไม่เอาการเอางาน ไม่มีเวลาหาเงิน ทอง และผลาญเงินทองที่มีอยู่

4. เป็นนักเลงการพนัน ซึ่งผลาญทรัพย์อย่างยิ่ง อย่างที่ว่าไฟไหม้ยังดีกว่าเล่นพนัน เพราะไฟไหม้นั้นถึงบ้านจะหมดที่ดินก็ยังอยู่ แต่ถ้าเล่นการพนันแม้แต่ที่ดินก็หมดด้วยไม่มีอะไรเหลือ

5. คบคนชั่วเป็นมิตร เช่น คบนักเลงสุรา นักดื่ม นักการพนัน นักเที่ยวเสเพล คบคนอย่างไร ก็พาไปเป็นอย่างนั้น ทำให้เราพลอยเสียไปด้วย

6. เกียจคร้านการงาน คือไม่เอาใจใส่การงาน เอาแต่จะนอนสบาย พอมีงานหรือเรื่องที่ จะต้องทำยากหน่อยก็อ้างโน่นอ้างนี่หลบหลีกไปเรื่อย

นี่คืออบายมุข 6 นับต่อจากกรรมกิเลส 4 และอคติ 4 รวมแล้วเป็น 14 ข้อ เป็นสิ่งสกปรก เสียหาย หรือเปรอะเปื้อนที่ควรละ เลิกหลีกเว้น เพื่อชำระล้างชีวิตให้บริสุทธิ์ สะอาด โปร่งโล่ง เบาสบาย (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), 2552 : 5-7)

สรุปได้ว่าสิงคาลกสูตร เป็นพระสูตรที่อยู่ในพระสุตตันตปิฎก ทีฆนิกาย ปาฏิกวรรค เล่มที่ 11 เป็นพระธรรมเทศนาที่พระพุทธองค์ได้ทรงแสดงแก่สิงคาลกมานพว่าด้วยเรื่องทิศ 6 คือการปฏิบัติตน และการวางตัวที่ดีต่อบุคคล ประกอบด้วย บิดา มารดา ครูบาอาจารย์ บุตรและภรรยา มิตรสหาย บ่าวไพร่ และสมณพราหมณ์ มีหลักธรรมที่ปรากฏ คือ มิตรแท้ มิตรเทียม อบายมุข 6 กรรมกิเลส 4

7. การจัดการความรู้ในสิงคาลกสูตร

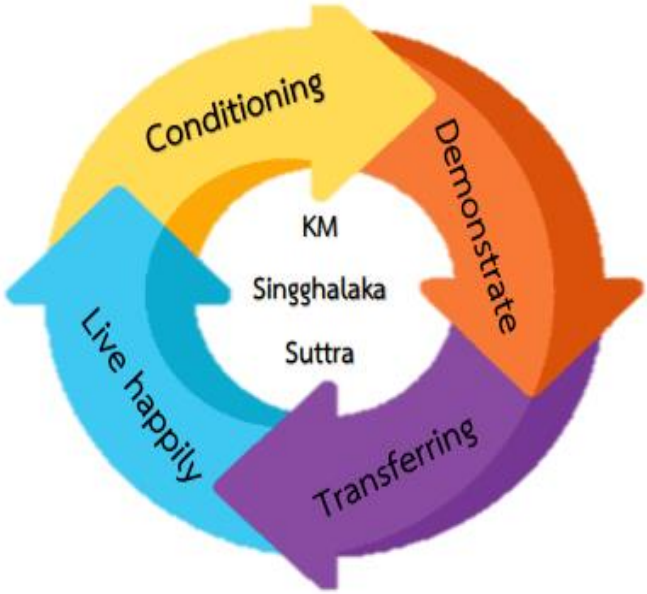
องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จาก “การจัดการความรู้ในสิงคาลกสูตร” คือ CDTL MODEL ดังนี้

1. C = Conditioning of Singghalaka Sutra การกำหนดเงื่อนไขความสัมพันธ์ของ บุคคลประกอบด้วย บิดา มารดา-บุตรธิดา ครูอาจารย์-ลูกศิษย์ สามี-ภรรยา มิตร-กุลบุตร เจ้านาย ลูกน้อง สมณพราหมณ์-ชาวบ้าน ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้

2. D = Demonstrate of Singghalaka Sutra การแสดงธรรมอย่างเป็นรูปธรรม ลักษณะ การสอนธรรมะที่ปรากฏในสิงคาลกสูตร ประกอบด้วย กรรมกิเลส 4 อคติ 4 อบายมุข 6 มิตรแท้- มิตรเทียม และการแบ่งทรัพย์ 4 ส่วน โดยการเปลี่ยนจากความรู้นามธรรมให้เป็นความรู้รูปธรรม

3. T = Transferring of Singghalaka Sutra การถ่ายทอดหลักการปฏิบัติออกสู่สาธารณชนโดยการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือ เช่น อินเทอร์เน็ต และสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อให้มีการเข้าถึงแหล่งข้อมูลและสามารถนำข้อมูลไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

4. L = Live happily of Singghalaka Sutra การดำเนินชีวิตที่มีความสุขที่มาจากการนำความรู้ในสิงคาลกสูตรไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน อีกทั้งสามารถเรียนรู้และถ่ายทอดไปยังบุคคล อื่นได้อย่างต่อเนื่อง

CDTL MODEL

8. การประยุกต์ใช้หลักธรรมในสิงคาลกสูตร

สิงคาลกสูตรเป็นพระสูตรที่อยู่ในพระสุตตันตปิฎก เล่มที่ 11 ทีฆนิกาย ปาฏิกวัคค์ ซึ่งเป็นการ สนทนาระหว่างสิงคาลกมาณพกับพระพุทธเจ้าว่าด้วยทิศ 6 คือ การปฏิบัติต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องและมี ปฏิสัมพันธ์ต่อกัน ในตอนเช้าพระพุทธองค์ได้เสด็จเข้าไปบิณฑบาตในเมืองราชคฤห์และทรง ทอดพระเนตรเห็นสิงคาลกมาณพตื่นเช้ามาไหว้ทิศเพราะเหตุผลคือปฏิบัติตามคำสั่งเสียของบิดา พระพุทธองค์จึงได้ทรงสอนสิงคาลกมาณพว่าทิศ 6 ในพระพุทธศาสนา คือ วิธีการปฏิบัติต่อบุคคล อันได้แก่ บิดา มารดา-บุตรธิดา ครูอาจารย์-ลูกศิษย์ สามี-ภรรยา มิตร-กุลบุตร เจ้านาย-ลูกน้องสมณพราหมณ์-ชาวบ้าน ซึ่งเป็นการเชื่อมโยงระหว่างความเชื่อ

เก่ากับความเชื่อใหม่ ความเชื่อเก่า มาณพมาจากตระกูลพราหมณ์ ตระกูลพราหมณ์มีความเชื่อว่าเมื่อตื่นเช้าขึ้นมาก่อนที่จะไปทำงาน อันดับแรกต้องมีการบูชาทิศด้วยน้ำเพื่อเป็นการแสดงความนอบน้อมต่อสุริยเทพที่เรียกว่าการบูชาทิศ

ซึ่งจะเห็นได้ว่าในแต่ละบทบาทมีการอนุเคราะห์ สงเคราะห์ เกื้อกูล ต่อกัน ดังนั้นมนุษย์ทุก คนเกิดมาแล้วต้องมีบทบาทหน้าที่ของตนเอง บทบาทเป็นสิ่งที่มาควบคู่กับสถานภาพ หลักธรรมที่ ปรากฏในสิงคาลกสูตรมีดังนี้ กรรมกิเลส 4 ได้แก่ 1) การฆ่าสัตว์ 2) การลักทรัพย์ 3) ประพฤติผิดใน กาม 4) การพูดปด ศีลจึงเป็นคุณธรรมขั้นพื้นฐานที่มนุษย์ทุกคนต้องปฏิบัติตาม ศีลเป็นสิ่งที่ควบคุมกาย วาจา ใจ ของมนุษย์ ให้เป็นปกติและเมื่อมีศีลสมบูรณ์ย่อมทำให้สังคมเกิดความสงบสุข อคติ 4 ได้แก่ 1) ฉันทาคติ ลำเอียงเพราะรัก 2) โทสาคติ ลำเอียงเพราะไม่ชัง 3) โมหาคติลำเอียงเพราะหลง ไม่รู้จริง 4) ภยาคติ ลำเอียงเพราะความกลัว ความลำเอียงเป็นสิ่งที่ทำให้มนุษย์มีทัศนะทางความคิดที่ ไม่ตรงกันและอาจน าไปสู่ความขัดแย้ง เมื่อบุคคลปราศจากอคติรู้จักใช้เหตุผลในการเจรจาพูดคุยย่อม ทำให้มีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน อบายมุข ได้แก่ 1) ดื่มสุรา 2) เที่ยวกลางคืน 3)เที่ยวดูการละเล่น 4) เล่นการพนัน 5) คบคนชั่วเป็นมิตร 6) เกียจคร้านในการงาน เป็นสิ่งที่ไม่ควรเข้าไปข้องเกี่ยวเพราะจะ ทำให้ได้รับความเดือดร้อนและเสื่อมเสียแก่ตนเอง มิตรเทียม 4 ประเภท ได้แก่ มิตรปอกลอก มิตรดี แต่พูด มิตรหัวประจบ มิตรชวนในทางเสียหาย พระพุทธองค์มีพุทธพจน์ที่กล่าวถึงการคบมิตรว่า อเสวนา จ พาลาน ปณฺฑิตานญฺจ เสวนา การไม่คบคนพาล ควรเสวนากับบัณฑิตในที่นี้หมายถึงกัลยาณมิตรหรือมิตรแท้ 4 ประเภท ได้แก่ 1) มิตรมีอุปการะ 2) มิตรร่วมสุข ร่วมทุกข์ 3) มิตรแนะ ประโยชน์ 4) มิตรอนุเคราะห์ และการแบ่งทรัพย์ 4 ส่วนได้แก่ 1) ใช้หนี้เก่าให้พ่อแม่ 2) ใช้หนี้ใหม่ให้ ภรรยา บุตร 3) ฝังลงดิน เก็บรักษาทรัพย์ไว้ใช้จ่ายในการท าบุญหรือสาธารณประโยชน์ 4) ทิ้งลงเหว คือการใช้ทรัพย์ในการใช้จ่ายอย่างประหยัดไม่ฟุ่มเฟือย หลักธรรมที่ปรากฏในสิงคาลกสูตรสามารถ นำมาจัดการกับการดำเนินชีวิตโดยการไม่มีกรรมกิเลส 4 คือ การปฏิบัติตามหลักศีล และปราศจาก อคติ ไม่ลุ่มหลงมัวเมาไปกับอบายมุข ฉลาดในการคบคนดูว่าใครเป็นมิตรแท้ มิตรเทียม และรู้จักใช้ จ่ายทรัพย์ที่ตั้งอยู่บนความพอดี

9. สรุป

การจัดการความรู้ในสิงคาลกสูตร เป็นการจัดการองค์ความรู้เพื่อให้มีวิธีการดำเนินชีวิตให้ สมบูรณ์ โดยมีขั้นตอน คือ 1. ศึกษาการจัดการความรู้โดยใช้แนวคิด CDTL MODELที่ประกอบด้วย การกำหนดเงื่อนไขความสัมพันธ์ของบุคคล การแสดงธรรมอย่างเป็นรูปธรรม การถ่ายทอดหลักการ ปฏิบัติออกสู่สาธารณชน การนำความรู้ในสิงคาลกสูตรไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน 2. ศึกษา สิงคาลกสูตร การน าองค์ความรู้ที่มีการบูรณาการมาประยุกต์ใช้ในการจัดการความรู้ทาง พระพุทธศาสนา โดยนำความรู้เรื่องการปฏิบัติตนและ

หลักธรรมมาจัดการ เรียบเรียงไว้เป็นหมวดหมู่ ส่งผลทำให้มีการเผยแพร่และแบ่งปันความรู้ อีกทั้งสามารถถ่ายทอดความรู้ให้แพร่หลายซึ่งเป็นการสืบ ทอดอายุพระศาสนาให้มั่นคงและยั่งยืน

10. อ้างอิง

มูลนิธิมหามกุฏราชวิทยาลัย. (2554). *พระไตรปิฎกและอรรถกถาแปล ฉบับมหามกุฏราชวิทยาลัย (91 เล่ม)* เล่มที่ 16. กรุงเทพมหานคร : มหามกุฏราชวิทยาลัย.

จุฑารัตน์ ศราวะวงศ์. (2555). *หน่วยที่ 2 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการความรู้ในประมวลสาระชุดวิชาการจัดการความรู้*. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

เจษฎา นกน้อย. (2552). *นานาทรรศนะการจัดการความรู้และการสร้างองค์แห่งการเรียนรู้*. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต). (2552). *หลักสูตรอารยชน*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพ : พิมพ์สวย.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). *พจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์ร่วมสมัย ฉบับราชบัณฑิตยสภา*. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานราชบัณฑิตยสภา.

สถาบันถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ชุมชน. (2558). *คู่มือการจัดการความรู้ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา*. ม.ป.ท.

สมชาย นำประเสิฐชัย. (2558). *การจัดการความรู้*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดยูเคชั่น.

พระมหาเศกสิทธิ์ รตนโมลี (แก้วหางศ์). (2559). *บูรณาการจัดการศาสนพิธีด้วยหลักการจัดการความรู้*. วิทยานิพนธ์ปริญญา ศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต, สาขาพุทธศาสน์ศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

ธีรังกูร วรบำรุงกุล. (2556). *การพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้ของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ จังหวัดตราด*. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาพัฒนศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สุขวสา ชิตะปัญญา. (2560). *คุณสมบัติของกัลยาณมิตรและหลักธรรมการคบมิตร*, วารสารปรัชญาปริทรรศน์. 22 (1), 99-100.

Suresh, Jk. And Kavi Mahesh. (2006). *Ten steps of Maturity in Knowledge Management*. Oxford : Chandos Publishing.

Marina Du Plessis. (2006). *The impact of Organizational Culture on Knowledge Management*. Oxford : Chandos Publishing.